یادداشت روز

جواد غیاثی
economic@khorasannews.com

گلوله برفی بورسی و نقش دولت

روندهای صعودی یا نزولی شدید در بازارهای مالی، مخصوصا در بازار سرمایه کشور طی چند سال اخیر، امری طبیعی بوده است. اما در مقطع فعلی به دلایل روشن، حساسیت زیادی برانگیخته و آن را از مرزهای بازار سرمایه خارج و تبدیل به یک مسئله عمومی کرده است. در این میان نقش دولت در تهییج روند صعودی و تلاش های غیر حرفه ای برای توقف روند نزولی، اتفاقی خاص است که از اواخر سال گذشته آغاز شد و اکنون ریزش بورس را به یک معضل عمومی تبدیل و البته دولت را مجبور به رفتارها و اقدامات غیرموجه برای مهار این معضل کرده است.

■ نقش تنظیم کننده گلوله برفی های صعودی و نزولی

فراز و فرود در ذات بازارهای مالی است. در برخی شرایط خاص به دلیل اتفاقات مهم غیرقابل پیش بینی و نبود اطمینان، این افت و خیزها تبدیل به رشد یا اصلاح می شود و در صورت غلبه هیجان و رفتارهای غیر حرفه ای شاهد ریزش های سنگین یا صعودهای افسار گسیخته (شرایط به اصطلاح «خرسی» یا «گاوی») هستیم. در مورد سوم پدیده گلوله برفی نقش به سزایی در ایجاد تلاطمات دارد. مثلا در ماه های اخیر رشد بازار بیش از هر چیزی متاثر از این پدیده بوده است. جایی که با هر رشد بازار، افراد بیشتری به رشد بیشتر و ادامه دار بورس امیدوار می شدند و سرمایه های خود را وارد بازار می کردند. بنابراین با ورود پول های جدید، حجم تقاضا هر روز بیشتر و بیشتر می شد تا کار صعود قیمت ها و شاخص ها راحت شود. دقیقا شبیه یک گلوله برفی که هر چه بیشتر در مسیر خود می غلتد، برف بیشتری را با خود همراه می کند و جلوگیری از حرکت آن سخت تر می شود. اکنون همین اتفاق در مسیر نزولی رخ داده است. دولت با اقدامات نابه هنگام و تاخیر در تصمیم گیری های مهم، گلوله برفی را به حرکت درآورده و اکنون جلوگیری از آن کار آسانی نیست.

■ عکس یادگاری دولت و شرطی شدن بازار به اخبار خارج بازار

مهم ترین اشتباه دولت آن بود که از ابتدای سال گذشته با پیشگیری از برنامه های اصلاحی رئیس قبلی سازمان بورس، صرفا بر طبل حمایت از بورس کوبید. سرمایه های بسیاری وارد بازار شد و دولتی ها تا توانستند با این رشد بازار عکس یادگاری گرفتند. رشدی که در ایجاد آن نقش داشتند اما بازیگر اصلی، پول های تزریقی به بازار در مقاطع مختلف، مخصوصا بعد از عرضه شستا در فروردین امسال بود. اکثر تحلیل گران و ناظران بازار اذعان دارند که محرک اصلی بورس از فروردین امسال به بعد هجوم نقدینگی بوده است. البته اهالی بورس می دانند که هر روند صعودی با افت هایی همراه است و این روندها را بارها در خود هضم کرده است. نیمه دوم سال ۹۷ افتی شبیه همین روزها (بیش از ۲۰ درصد) طی چند ماه رخ داد و بعد بازار خود را ترمیم کرد. چنین اتفاقاتی در سال ۹۸ و ابتدای امسال هم رخ داد و هضم شد. گلوله برفی عرضه ها در نیمه دوم اردیبهشت و ابتدای خرداد هم به وضوح وجود داشت اما بدون دخالت خاصی، بعد از جذاب شدن قیمت نمادهای بنیادین، ترمیم شد و بازار به مدار رشد بازگشت. اما اظهارات و رفتارها و مداخلات مکرر دولت و تلاش برای گنجاندن رشد بورس در کارنامه عملکردی خود، به مرور دو اتفاق غیرطبیعی را رقم زد که آثار آن اکنون روشن شده است: ۱- شرطی شدن بورس به اخبار خارج از بازار و اقدامات دولت ۲- حضور سرمایه های جدید از سوی عامه مردم در بورس که به اتکای حمایت دولت از آن، با خیال راحت راهی این بازار شدند و البته باعث نفوذ شدید بورس در جامعه شد که طبیعتا ملاحظات و حساسیت ها و همچنین رفتارهای هیجانی را افزایش می دهد. البته نباید از نقش تشویقی افراطی و یک سویه صدا و سیما هم در این مسیر چشم پوشی کرد.

■ چرا رفتار دولت در بورس مخرب بود؟

گفتیم که مشابه این اتفاقات و صعود و نزول ها در بورس بوده و هست. گاهی که لازم شده، سازمان بورس با ابزارهای خود قدرت خرید و فروش را تنظیم کرده است تا از تداوم رفتارهای هیجانی پیشگیری کند. اما در چند ماه اخیر به جز شرطی شدن بازار به اخبار خارج بازار و حضور سرمایه های ترسو و آموزش ندیده به خاطر تبلیغات بیش از حد شرایطی را فراهم کرده که نیاز به مداخلات شدید ایجاد کرده است. ابتدا دولت برای کنترل روند صعودی اقداماتی برای عرضه های حقوقی و دولتی انجام داد که موثر بود اما تداوم آن بدون توجه به جو بازار بر ترس ها افزود. نقطه آغاز سقوط گلوله برفی هم ناهماهنگی دووزارتخانه در عرضه دارادوم بود. مشکل بعدی اقدامات عجیب دولت در اعطای رانت سنگین بیش از یک میلیارد دلاری به پالایشگاه ها برای پیشگیری از ریزش بورس است. این اقدام هم چیزی جز شرطی شدن مجدد بازار به حمایت دولت به بار نخواهد آورد. اگر چه پیشگیری از تداوم وضعیت فعلی به خاطر درگیری بخش بزرگی از جامعه با بورس ضروری است اما این کار باید به صورت تدریجی و با رفتارها و ابزارهای متعارف و بدون سر و صدا و ایجاد حساسیت رخ دهد. معمولا اثر این اقدامات در مواجهه با گلوله برفی صعودی یا نزولی با تاخیر خود را نشان می دهد. بنابراین لازم نیست دولت اقدامات مخرب خارج از سازمان بورس مثل فرستادن رئیس دفتر رئیس جمهور به صدا و سیما در نقش تحلیل گر تکنیکال و اعطای رانت به برخی شرکت ها را ادامه دهد، بلکه لازم است اجازه دهد بازار بعد از افت و جذاب شدن قیمت به مسیر طبیعی بازگردد. اگر بازار با اقدامات غیرطبیعی و خارج بازار به تعادل بازگردد، این دخالت ها همیشه لازم خواهد بود!

نکته مهم دیگر این است که دولت برآوردی از آثار رفتارها و اظهاراتش بر انتظارات و رفتار بازیگران ندارد. وقتی در یک روز رئیس جمهور و سخنگو و وزیر از بورس حمایت می کنند و صدا و سیما هم به تفصیل پوشش می دهد، آثاری کوتاه و بلندمدت بر ذهن و تصمیم بازیگران دارد که معلوم نیست چه زمانی چه اثری داشته باشد. علاوه بر آن باید توجه شود که دولت بازار را نمی شناسد و عمدتا اقداماتش را با تعجیل و تاخیرهای ناموزن انجام می دهد. گاهی نتایج اقدامات دولت برای توقف رشد هیجانی در دوره افت بازار اثر و ریزش را تشدید می کند و گاهی به دلیل همین تاخیرهای ذاتی دولت، نتایج حمایتی آثار خود را در دوره صعود نشان می دهد. کافی است عرضه های شرکت پالایش و پخش در شرکت های پالایشی را رصد کنید که تا ۲۰ مرداد ادامه یافت و آثار آن هنوز در بازار وجود دارد. حال این که آثار حمایت ها و رانت های اعطایی فعلی کی نمایان شود و با بازار چه کند، باید منتظر بود و دید! کاش زودتر مداخله عیان و پرسر و صدا در بازار تمام شود تا بورس طبق روال خود به تعادل بازگردد. بهترین اقدام دولت متوقف کردن اشتباهات چند ماه اخیرش در قبال بورس است.

حرف مردم

ستون «حرف مردم» انعکاس دهنده صادق حرف های شماست.

تلفن: ۰۵۱۳۷۰۰۹۱۱۱ پیامک: ۲۰۰۰۹۹۹

• قبض برق برام اومده ۱۲۰ هزار تومان یعنی سه برابر ماه های قبل. رفتم داخل سایت جزئیاتش رو ببینم پس از سه ساعت معطلی باز نشد. فقط می دونم دولت به شکلی، دنبال خالی کردن جیب مستضعفینه.

• دیشب پدرم شام نان، پنیر و چای شیرین می خورد، از او سوالی کردم که گفت دارم پنیر ۶۵ هزار تومانی می خورم. تمرکزم رو به هم نزن!

• وقتی ایرانسل ۴ گیگ اینترنت ماهانه رو ۲۱۳۰۰ تومان می فروشه کجا قیمت ها اصلاح شده؟

• به آقای رئیس جمهور بگویید خیلی چیزها رو می شه فهمید اما نمی شه فهموند.

• ریاست محترم آموزش و پرورش، آیا مدرسه هایی که آنلاین برگزار می شوند برای دوساعت، آن هم یک روز در میان نیاز به لباس دارند؟ چرا آموزش و پرورش در این گرانی کرونایی مردم را به بغض و گریه می اندازد؟! از یک طرف تمام مسئولین استان و شهر مشهد، وضعیت کرونایی رو قرمز اعلام می کنند و از طرف دیگر مراکز ورزشی و باشگاه ها از اول شهریور بازگشایی می شود! مگر ورزشکاران و ورزش دوستان از بقیه انسان ها مستثنا هستند؟

• لطفا درباره حقوق بازنشستگان تامین اجتماعی که سنوات سختی کار را محاسبه نکردند و باعث شده حقوق ما خیلی اندک اضافه بشه، اطلاع رسانی کنید که تکلیف چیست؟ چقدر بی عدالتی و ظلم و حق کشی در حق ما کارگران انجام میدن، فریاد ما را به گوش مسئولین برسانید.

• این مبلغ جریمه ویلموتس با زیرکی و کلاهبرداری از فدراسیون، واقعا جای تاسف داره! چرا این بی سوادان باید مدیر یا رئیس باشند؟ رئیس که نباید فقط حقوق بگیره و پشت میز بشینه، باید جوابگو هم باشه تا به راحتی پست مدیریت رو قبول نکنه.

• حال مسئولین را بپرسیدم من از فرزانه ای / گفت یا خوابند یا مستند یا دیوانه ای / گفتم مشکل مردم را چه کس حل کند / گفت هیچ کس / گفتم استرداد سپرده بلوکه در بانک قوامین چه؟ / گفت هیچ هیچ هیچ... عزیزان خودتان را خسته نکنید.

• چشم آموزش و پرورش بجنور دروشن! در امتحان کنکور علوم تجربی که فرزندم شرکت کرده بود، پس از مراجعه کاملا به هم ریخته بود. در کنار صندلی اش شرکت کننده ای بوده که مبتلا به کرونا بوده و سرفه های وی باعث نگرانی و حواس پرتی اش شده بود و متاسفانه ناظران هیچ گونه اقدامی نکرده بودند. لازم است آموزش و پرورش جوابگوی والدین باشد. ما قاطعانه پیگیر هستیم.

• همه دانشگاه ها در ترم تحصیلی جدید مجازی برگزار می شود اما با این که سلامت بچه های مدرسه ای مهم است هنوز تصمیم مشخصی برایشان گرفته نشده.

• به مسئولین... بگویید چهارشنبه نان تافتون هزار تومان و پنج شنبه هزار و پانصد تومان فروخته می شد.

• پدرم مبتلا به پارکینسون هستن و به شدت نیاز دارن به داروی مادوپار که خارجیه. اما چند ماهه که این دارو توی داروخانه ها پیدا نمی شه. فقط دو سه تا داروخونه گفتن شاید از بازار سیاه بشه پیدا کرد که قیمتش ۸۰۰ هزار تومان تا یک میلیونه. در حالی که قبلا ۱۷۰ تومان فروخته می شد. لطفا پیگیری کنین ببینین به نتیجه ای می رسین؟

• قبض آب دوره قبل ۳۶۰۰۰ تومان آمده بود این دوره ۱۵۶۰۰۰ تومان. بی انصافی تا کجا؟!

• چرا توی این وضعیت اقتصادی خراب و برگزار نشدن آزمون حضوری فقط بابت برگزاری آزمون آنلاین کانون قلم چی، همان نرخ قدیم را می گیرند و کسی باز خواست نمی شود؟

• این چه مسخره بازی است. طلا داشتم برای سفر حج گرمی ۶۰۰ فروختم و ثبت نام کردم. مبلغ ۵۰ میلیون به حساب سازمان حج ریختم و حج به خاطر کرونا لغو شد و همه ملزومات حج را هم به ما دادند حالا مانده هزینه را که ۳۰ میلیون تومان است مجدد درخواست کرده اند و تهدید می کنند اگر واریز نشود اولویت سفر شما تغییر خواهد کرد.

• با توجه به هشدار کارشناسان مبنی بر این که بورس املاک باعث جهش و گرانی کاذب مسکن خواهد شد چرا مسئولان برای منفعت خودشان بدون فکر و عجولانه تصمیم می گیرند؟ لطفا بورس املاک را لغو کنید. قیمت مسکن سرسام آور بالاست و الان خیلی ها توان خرید ندارند.

• لطفا پیگیر جذب و استخدام آموزش دهندگان نهضت سوادآموزی ۹۲ و سال های بعد از آن باشید.

جوابیه دادگستری خراسان رضوی

با توجه به انتشار مطلبی در ستون حرف مردم با عنوان «سامانه نوبت دهی اجرای احکام شورای حل اختلاف همیشه اختلال دارد...» به استحضار می رساند: در خصوص طرح نوبت دهی اجرای احکام شوراهای حل اختلاف از اوایل سال جاری در جهت کنترل تجمعات در اماکن پر رفت و آمد طرح نوبت دهی اینترنتی صرفا در خصوص شعب مزبور مورد بهره برداری قرار گرفت و از ورود اشخاص متفرقه که قانونا سمتی اعم از وکیل یا اصیل ندارند و صرفا اصحاب دعوی را همراهی می نمایند جلوگیری به عمل می آید. با اطلاع رسانی که در محل مجتمع ها انجام شده اشخاص ذی سمت می توانند از طریق فضای مجازی نسبت به اخذ نوبت با ثبت ساعت، روز و شعبه معین جهت انجام امور خود به شعب اجرای احکام مراجعه نمایند و در بستر خدمات الکترونیکی در سازمان ها و نهادهای کشور، اخذ نوبت اجرای احکام به سهولت از طریق سایت shorakhr.ir امکان پذیر است. اخیرا در سایت مزبور کلیپی به منظور راهنمایی و شرح گام به گام ثبت نام و اخذ نوبت تهیه شده که در دسترس شهروندان محترم می باشد.

رهبر انقلاب در پیامی درگذشت آیت ا... سید جواد علم‌الهدی را تسلیت گفتند

حضرت آیت ا... خامنه‌ای در پیامی درگذشت آیت ا... حاج سیدجواد علم‌الهدی را تسلیت گفتند. به گزارش پایگاه اطلاع رسانی دفتر حفظ و نشر آثار آیت ا... خامنه‌ای، متن پیام رهبر انقلاب اسلامی به این شرح است:

بسم ا... الرّحمن الرّحیم

درگذشت مرحوم مبرور آیت ا... آقای حاج سیدجواد علم‌الهدی رضوان ا... علیه را که از فضلای خراسانی درس مرحوم آیت ا... العظمی بروجردی بودند به خاندان مکرم علم‌الهدی به ویژه فرزندان معزّز ایشان و نیز به ارادتمندان و شاگردان آن مرحوم تسلیت عرض می کنم و رحمت و مغفرت الهی را برای ایشان مسئلت می نمایم.

سیّدعلی خامنه‌ای-۲ شهریور ۱۳۹۹

حضرت آیت ا... خامنه‌ای همچنین در پیام جداگانه‌ای به حجت‌الاسلام والمسلمین سیداحمد علم‌الهدی، این حادثه را تسلیت گفتند.

متن پیام به این شرح است:

بسم ا... الرّحمن الرّحیم

جناب حجت‌الاسلام والمسلمین آقای حاج سید احمد علم‌الهدی دام بقائه

درگذشت اخوی مکرّم را به جناب عالی و دیگر بازماندگان تسلیت عرض می کنم و رحمت و مغفرت الهی را برای ایشان مسئلت می نمایم.

سیّدعلی خامنه‌ای-۲ شهریور ۱۳۹۹

جدیدترین استفتاء از رهبر انقلاب درباره تجمعات در شرایط کرونایی

رهبر معظم انقلاب به استفتائی درباره شرکت در تجمعات با احتمال ابتلا به کرونا پاسخ فرمودند.

به گزارش تسنیم، کانال فقه و احکام رهبر انقلاب در شبکه مجازی به نشان «@ahkam_leader» جدیدترین استفتائات معظم له را درباره شرکت در تجمعات با احتمال ابتلا به بیماری کرونا منتشر کرده است:

سؤال: حکم رفت‌وآمد خانوادگی و نیز حضور در مراسمات که در آن احتمال مبتلا شدن به کرونا وجود دارد، چیست؟

پاسخ: از وارد شدن به محلی که احتمال عقلائی مبتلا شدن وجود دارد، اجتناب شود مگر این که با رعایت نکات بهداشتی، این احتمال منتفی و یا غیر قابل توجه باشد.

امضای تفاهم نامه پرداخت تسهیلات به زرشک کاران خراسان جنوبی

اکبری- تفاهم نامه جهاد و بانک مهر اقتصاد برای ارائه تسهیلات به خرده مالکان زرشک امضا شد. «قوسی» رئیس سازمان جهاد کشاورزی از پرداخت تسهیلات قرض الحسنه به بهره برداران نوپا تا سقف ۳۰ میلیون تومان و ارائه تسهیلات به دیگر بهره برداران برای به گردش درآوردن چرخ فراوری و ساخت سردخانه خبر داد. دیروز در بیرجند با رعایت پروتکل های بهداشتی نشستی که در نوع خود بزرگ ترین نشست برای راه یابی به منظور شکست بحران زرشک بود، برگزار شد. در این نشست هم کشاورزان بودند و هم صادرکنندگان و هم مدیران دستگاه های مرتبط. زرشک کاران از دردها گفتند که محصول آن ها در تالارها مانده و در تهدید نابودی قرار دارد و دولت باید دست آن ها را بگیرد تا این سرمایه ملی در این بحران نابود نشود و اقدامات اورژانسی دولت می تواند راه گشا باشد. حتی بسیاری از آن ها در مقابل طرح ها و برنامه های جهاد و مسئولان برای زرشک تازه و جدید حوصله کم می آوردند و می گفتند راهی برای زرشک های موجود پیدا کنید! زرشک پارسال مادر حال نابودی است شما از برنامه های آینده می گویید! مدیران هم دیروز صبور و سراپا گوش و کاتب مشکلات، پیشنهادها و طرح های ارائه شده از سوی حاضران بودند. اما نکته مهم در این نشست این بود که وزارت جهاد بنا دارد بحران را بشکند ولی نیاز به حمایت بقیه دستگاه های دولتی از قبیل وزارت صمت و وزارت خارجه دارد و مهم تر این که سازمان برنامه و بودجه باید سر کیسه را شل و علاج واقعه را قبل از وقوع کند. بالاخره در آن جلسه که در نوع خود کم سابقه بود، اخبار قبلی که در روزنامه خراسان جنوبی به نقل از مدیران چاپ شده، دو مرتبه بیان شد و خبر توافق جهاد با بانک اقتصاد از اخباری بود که برای اولین بار اعلام شد به خصوص برای زرشک کاران خرده مالک. مشروح این خبر را در khorasannews.com مطالعه کنید.

قربانی کوچک هوتک

کودکی شش ساله از شهرستان دشتیاری در هوتک غرق شد و جان باخت! علی اکبر بشکار اهل روستای «سند مراد» ظهر روز گذشته برای بازی و سرگرمی از خانه بیرون می رود تا این که مادر علی اکبر متوجه می شود فرزندش در روستا نیست. همه مردم روستا برای یافتن او بسیج می شوند و پس از ساعت ها جست وجو، پیکر بی جان این کودک معصوم در یک هوتک یافت می شود. هوتک ها گودال هایی مصنوعی هستند که آب حاصل از بارندگی ها در آن هدایت و جمع آوری می شود و روستاییان از آن ها برای تامین آب آشامیدنی و مصرفی احشام استفاده می کنند. متاسفانه تاکنون چندین کودک و نوجوان اهل سیستان و بلوچستان به دلیل افتادن در هوتک ها غرق شده اند.

وقوع چند انفجار بر سر راه کاروان نظامی آمریکا در عراق

رسانه ها و منابع خبری از وقوع چند انفجار بر سر راه کاروان نظامی آمریکا در شمال بغداد، پایتخت عراق خبر دادند. شبکه العربیه عربستان سعودی شامگاه یک شنبه گزارش داد که کاروان نظامی مذکور حین عبور هدف انفجار قرار گرفته است. با این حال، کانال خبری «صابرین» در تلگرام با تأیید حمله به این کاروان، از چند انفجار خبر داد و گفت که انفجار امشب در مسیر کاروان آمریکایی به وسیله «خودروی بمب گذاری شده» بود. بر اساس این گزارش، کاروان نظامی حین عبور از خیابان «التاجی» هدف قرار گرفته است. پایگاه هوایی التاجی عراق که در ۶۰ کیلومتری شمال بغداد قرار دارد، طی هفته های اخیر هدف حملات راکتی قرار گرفته بود. این پایگاه میزبان نظامیان آمریکا و دیگر کشورهای عضو ائتلاف به اصلاح ضد داعش به رهبری واشنگتن بوده و امروز یک شنبه مجبور شده اند این پایگاه را به نیروهای عراقی تحویل دهند.

افتتاح ۱۸ هزار پروژه در کشور در هفته دولت

معاون عمرانی وزیر کشور در نخستین روز از هفته دولت از افتتاح ۱۸ هزار پروژه در کشور خبر داد. به گزارش ایسنا، مهدی جمالی زاده با اعلام این خبر افزود: طی این هفته ۵۰ هزار میلیارد تومان پروژه کلیدزده می شود. به گزارش خراسان، رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی خراسان رضوی نیز از بهره برداری از ۱۱۴۲ پروژه با اعتبار ۹ هزار میلیاردی در سال ۹۹ در استان خراسان رضوی خبر داد. جمشیدی گفت: ۱۱۴۲ پروژه با اعتباری حدود ۹ هزار و ۴۸۶ میلیارد تومان در حوزه های اقتصادی و عمرانی آماده بهره برداری است، حتما این پروژه ها طبق زمان بندی در سال ۹۹ یا توسط رئیس جمهور محترم یا دیگر مسئولان افتتاح خواهد شد. در خراسان جنوبی ۳۲۳ واحد مسکونی به بهره برداری رسید. این تعداد واحد مسکونی در حاجی آباد بیرجند، طبس، فردوس، اسلامیه، حاجی آباد زیرکوه، پخت سربیشه و اسفدن قاینات با هزینه سه میلیارد و ۲۰۰ میلیون تومان افتتاح شده است و همچنین کلنگ احداث ۱۰ پروژه مسکن شهری (۳۰۱ واحد) با اعتبار ۱۸ میلیارد و ۷۲۰ میلیون تومان در شهرهای بیرجند، مود، سربیشه، دیهوک و دشتغران طبس به زمین زده شد.